

Ca urmare a unei astfel de reevaluări, Comisia poate hotărî fie să mențină propunerea, fie să o modifice, fie să o retragă.

În cazul în care decide menținerea propunerii, Comisia va trebui să justifice, printr-un aviz motivat, motivele pentru care consideră că propunerea este conformă cu principiul subsidiarității. Acest aviz motivat, precum și avizele motivate ale parlamentelor naționale, vor trebui prezentate organului legislativ al Uniunii, pentru a putea fi luate în considerare în cadrul procedurii:

(a) înainte de încheierea primei lecturi, organul legislativ (Parlamentul European și Consiliul) examinează compatibilitatea propunerii legislative cu principiul subsidiarității, ținând seama în special de motivele invocate și împărtășite de majoritatea parlamentelor naționale, precum și de avizul motivat al Comisiei;

(b) în cazul în care, cu o majoritate de 55% a membrilor Consiliului sau cu o majoritate a voturilor exprimate în Parlamentul European, organul legislativ consideră că propunerea legislativă nu este compatibilă cu principiul subsidiarității, aceasta nu va mai fi examinată.

Articolul 8. Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe cu privire la acțiunile referitoare la încălcarea principiului subsidiarității de către un act legislativ, formulate, în conformitate cu normele prevăzute la articolul 263 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, de un stat membru sau transmise de acesta în conformitate cu dreptul său intern în numele parlamentului său național sau al unei camere a acestuia.

În conformitate cu normele prevăzute la articolul menționat, astfel de acțiuni pot fi formulate și de Comitetul Regiunilor împotriva actelor legislative în vederea adoptării cărora Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene prevede consultarea respectivului comitet.

Articolul 9. În fiecare an, Comisia prezintă Consiliului European, Parlamentului European, Consiliului și parlamentelor naționale un raport privind aplicarea articolului 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. Respectivul raport anual se transmite, de asemenea, Comitetului Economic și Social și Comitetului Regiunilor.

PROTOCOLUL (nr. 3) PRIVIND STATUTUL CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să stabilească Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene prevăzut la articolul 281 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

AU CONVENIT cu privire la dispozițiile următoare, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană, la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și la Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice:

Articolul 1. Curtea de Justiție a Uniunii Europene se constituie și își exercită funcțiile în conformitate cu dispozițiile tratatelor, ale Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (Tratatul CEEA) și ale prezentului statut.

Titlul I. Statutul judecătorilor și avocaților generali

Articolul 2. Înainte de a intra în funcție, fiecare judecător depune, în fața Curții de Justiție reunită în ședință publică, jurământul că își va exercita atribuțiile cu deplină imparțialitate și potrivit conștiinței sale și că nu va divulga nimic din secretul deliberărilor.

Articolul 3. Judecătorii beneficiază de imunitate de jurisdicție. În ceea ce privește actele îndeplinite de aceștia, inclusiv cuvintele rostite și scrise în calitatea lor oficială, judecătorii continuă să beneficieze de imunitate după încetarea funcției lor.

Curtea de Justiție, întrunită în ședință plenară, poate ridica imunitatea. În cazul în care decizia se referă la un membru al Tribunalului sau al unui tribunal specializat, Curtea decide după consultarea tribunalului în cauză.

În cazul în care, după ridicarea imunității, se declanșează o acțiune penală împotriva unui judecător, acesta poate fi judecat, în oricare stat membru, numai de instanța care are competența de a judeca magistrații celei mai înalte autorități judiciare naționale.

Articolele 11-14 și articolul 17 din Protocolul privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene se aplică judecătorilor, avocaților generali, grefierului și raportorilor adjuncți ai Curții de Justiție a Uniunii Europene, fără a aduce atingere dispozițiilor privind imunitatea de jurisdicție a judecătorilor menționate de paragrafele precedente.

Articolul 4. Judecătorii nu pot exercita nicio funcție politică sau administrativă.

Aceștia nu pot exercita nicio activitate profesională, fie că este sau nu remunerată, în afara cazului în care Consiliul, hotărând cu majoritate simplă, acordă o derogare cu titlu excepțional.

La instalarea în funcție, judecătorii își iau angajamentul solemn de a respecta, pe durata funcției lor și după încetarea acesteia, obligațiile care decurg din această funcție, în special îndatoririle de a da dovadă de onestitate și de discreție în acceptarea anumitor poziții sau avantaje, după încetarea funcției lor.

În caz de dubiu în această privință, Curtea de Justiție ia o decizie. În cazul în care decizia se referă la un membru al Tribunalului sau al unui tribunal specializat, Curtea decide după consultarea tribunalului în cauză.

Articolul 5. În afară de schimbarea ordinară și de deces, funcția de judecător încetează în mod individual prin demisie.

În caz de demisie a unui judecător, scrisoarea de demisie se adresează președintelui Curții de Justiție, pentru a fi transmisă președintelui Consiliului. Această ultimă notificare antrenează eliberarea postului.

Cu excepția cazurilor în care se aplică articolul 6, judecătorul își continuă activitatea până la preluarea funcției de către succesorul său.

Articolul 6. Judecătorii pot fi înlăturați din funcție sau declarați decăzuți din dreptul la pensie sau din alte avantaje echivalente numai în cazul în care, în opinia unanimă a judecătorilor și avocaților generali ai Curții de Justiție, nu mai corespund condițiilor cerute sau nu mai îndeplinesc obligațiile aferente funcției lor. Judecătorul în cauză nu ia parte la aceste deliberări. În cazul în care persoana în cauză este

membru al Tribunalului sau al unui tribunal specializat, Curtea decide după consultarea tribunalului în cauză.

Grefierul aduce decizia Curții la cunoștința președintelui Parlamentului European și al Comisiei și o notifică președintelui Consiliului.

În cazul deciziei de înlăturare din funcție a unui judecător, această ultimă notificare antrenează eliberarea postului.

Articolul 7. Judecătorii ale căror funcții încetează înainte de expirarea mandatului sunt înlocuiți pentru restul mandatului.

Articolul 8. Dispozițiile articolelor 2-7 se aplică și avocaților generali.

Titlul II. Organizarea Curții de Justiție

Articolul 9. Înlocuirea parțială a judecătorilor, care are loc la fiecare trei ani, privește jumătate din numărul de judecători. În cazul în care numărul de judecători este impar, numărul de judecători înlocuiți este, alternativ, numărul întreg imediat superior, respectiv numărul întreg imediat inferior jumătății numărului judecătorilor.

Primul paragraf se aplică, de asemenea, pentru înlocuirea parțială a avocaților generali, care are loc la fiecare trei ani.

Articolul 9a. Judecătorii aleg dintre ei pe președintele și pe vicepreședintele Curții de Justiție, pentru o perioadă de trei ani. Mandatul acestora poate fi reînnoit.

Vicepreședintele îl asistă pe președinte în condițiile prevăzute de regulamentul de procedură. El îl înlocuiește pe președinte în caz de împiedicare sau în cazul în care funcția de președinte este vacantă.

Articolul 10. Grefierul depune jurământ în fața Curții de Justiție că își va exercita funcțiile cu deplină imparțialitate și potrivit conștiinței sale și că nu va divulga nimic din secretul deliberărilor.

Articolul 11. Curtea de Justiție organizează suplینirea grefierului în cazul în care acesta nu își poate exercita funcția.

Articolul 12. Funcționari și personal auxiliar sunt puși la dispoziția Curții de Justiție, pentru a permite funcționarea acesteia. Aceștia se subordonează grefierului, care la rândul lui se subordonează președintelui.

Articolul 13. La cererea Curții de Justiție, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot dispune numirea unor raportori adjuncți și stabili statutul acestora. Raportorii adjuncți pot fi chemați să participe la instrumentarea cauzelor în curs și să colaboreze cu judecătorul raportor, în condiții care se stabilesc prin regulamentul de procedură.

Raportorii adjuncți, aleși dintre persoane care oferă toate garanțiile de independență și dețin titlurile juridice necesare, se numesc de Consiliu hotărând cu majoritate simplă. Aceștia depun jurământ în fața Curții că își vor exercita funcțiile cu deplină imparțialitate și potrivit conștiinței lor și că nu vor divulga nimic din secretul deliberărilor.

Articolul 14. Judecătorii, avocații generali și grefierul au reședința la sediul Curții de Justiție.

Articolul 15. Curtea de Justiție funcționează cu caracter permanent. Durata vacanței judecătorești se stabilește de Curte, în funcție de necesitățile serviciului.

Articolul 16. Curtea de Justiție înființează în cadrul ei camere formate din trei și din cinci judecători. Judecătorii aleg dintre ei pe președinții camerelor. Președinții camerelor de cinci judecători sunt aleși pe trei ani. Mandatul acestora poate fi reînnoit o dată.

Marea Cameră este alcătuită din cincisprezece judecători. Aceasta este prezidată de președintele Curții. Din Marea Cameră mai fac parte vicepreședintele Curții și, în condițiile prevăzute de regulamentul de procedură, trei președinți de cameră formată din cinci judecători, precum și alți judecători.

Curtea se întrunește în Marea Cameră la cererea unui stat membru sau a unei instituții a Uniunii, care este parte într-un proces.

Curtea se întrunește în ședință plenară atunci când este sesizată în temeiul articolului 228 alineatul (2), articolului 245 alineatul (2), articolului 247 sau articolului 286 alineatul (6) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

În plus, în cazul în care consideră că o cauză cu care este sesizată are o importanță excepțională, Curtea aceasta poate decide, după ascultarea avocatului general, să trimită cauza la ședință plenară.

Articolul 17. Deciziile Curții de Justiție sunt valabile numai în cazul în care numărul de judecători care participă la deliberări este impar.

Deciziile camerelor formate din trei sau din cinci judecători sunt valabile numai în cazul în care se iau de trei judecători.

Deliberările Marii Camere sunt valabile numai în cazul în care sunt prezenți unsprezece judecători.

Deliberările Curții întrunite în Plen sunt valabile numai în cazul în care sunt prezenți șaptesprezece judecători.

În caz de împiedicare a unuia dintre judecătorii unei camere, se poate face apel la un judecător membru al altei camere, în condițiile stabilite de regulamentul de procedură.

Articolul 18. Judecătorii și avocații generali nu pot participa la soluționarea niciunei cauze în care au fost implicați anterior ca agenți, consilieri sau avocați ai uneia dintre părți, sau cu privire la care au fost chemați să se pronunțe ca membri ai unui tribunal, ai unei comisii de anchetă sau în oricare altă calitate.

În cazul în care, dintr-un motiv special, un judecător sau un avocat general consideră că nu poate participa la judecarea sau la examinarea unei anumite cauze, acesta îl informează pe președinte. În cazul în care președintele consideră că un judecător sau un avocat general nu trebuie, dintr-un motiv special, să participe sau să prezinte concluzii într-o anumită cauză, acesta îl informează pe respectivul judecător sau avocat general în acest sens.

În caz de dificultate legată de aplicarea prezentului articol, Curtea de Justiție hotărăște.

O parte nu poate invoca cetățenia unui judecător sau lipsa din componența Curții sau a uneia din camere a unui judecător având aceeași cetățenie cu a sa pentru a cere modificarea compunerii Curții sau a uneia din camerele sale.

Titlul III. Procedura în fața Curții de Justiție

Articolul 19. Statele membre, precum și instituțiile Uniunii sunt reprezentate în fața Curții de Justiție de un agent numit pentru fiecare cauză; agentul poate fi asistat de un consilier sau de un avocat.

Statele părți la Acordul privind Spațiul Economic European, altele decât statele membre, precum și Autoritatea de supraveghere AELS menționată de acest acord, sunt reprezentate în același fel.

Celelalte părți trebuie să fie reprezentate de un avocat.

Numai un avocat autorizat să practice în fața unei instanțe a unui stat membru sau a unui alt stat parte la Acordul privind Spațiul Economic European poate reprezenta sau asista o parte în fața Curții.

Agenții, consilierii și avocații care compar în fața Curții se bucură de drepturile și garanțiile necesare exercitării independente a funcției lor, în condiții care se stabilesc prin regulamentul de procedură.

În raporturile cu consilierii și avocații care se prezintă în fața ei, Curtea se bucură de competențele atribuite în mod normal curților și tribunalelor, în condiții care se stabilesc prin același regulament.

Profesorii universitari resortisanți ai statelor membre a căror legislație le recunoaște dreptul de a pleda se bucură în fața Curții de drepturile acordate avocaților prin prezentul articol.

Articolul 20. Procedura în fața Curții de Justiție constă în două faze: o fază scrisă și una orală.

Procedura scrisă cuprinde comunicarea adresată părților și instituțiilor Uniunii ale căror decizii sunt în cauză, cereri, memorii, apărări și observații și eventual replici, precum și toate actele și documentele ce le susțin sau copiile acestora certificate conform.

Comunicările se fac prin grija grefierului, în ordinea și la termenele prevăzute de regulamentul de procedură.

Procedura orală cuprinde audierea de către Curte a agenților, consilierilor și avocaților, a concluziilor avocatului general, precum și, dacă este necesar, audierea martorilor și experților.

În cazul în care consideră că respectiva cauză nu pune o problemă nouă de drept, Curtea poate decide, după ascultarea avocatului general, ca aceasta să fie judecată fără concluziile avocatului general.

Articolul 21. Curtea de Justiție este sesizată printr-o cerere adresată grefierului. Cererea trebuie să cuprindă numele și domiciliul reclamantului, calitatea semnatarului, numele părții sau părților împotriva cărora se înaintează cererea, obiectul litigiului, concluziile și o expunere sumară a motivelor invocate.

După caz, cererea trebuie să fie însoțită de actul a cărui anulare este cerută sau, în situația menționată la articolul 265 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, de o probă scrisă a datei invitației de a acționa adresate unei instituții, în

conformitate cu articolul menționat. În cazul în care aceste acte nu sunt anexate la cerere, grefierul cere părții în cauză să le prezinte într-un termen rezonabil, fără ca decăderea din drepturi să poată fi opusă părții în cazul în care actele sunt prezentate după expirarea termenului de introducere a acțiunii.

Articolul 22. În cazurile menționate la articolul 18 din Tratatul CEEA, Curtea de Justiție este sesizată printr-o acțiune adresată grefierului. Acțiunea trebuie să cuprindă numele și domiciliul petentului, calitatea semnatarului, menționarea deciziei împotriva căreia este înaintat recursul, părțile adverse, obiectul litigiului, concluziile și expunerea sumară a motivelor invocate.

Acțiunea trebuie să fie însoțită de o copie certificată pentru conformitate a hotărârii Comitetului de Arbitraj care este atacată.

În cazul în care Curtea respinge acțiunea, decizia Comitetului de Arbitraj devine definitivă.

În cazul în care Curtea anulează decizia Comitetului de Arbitraj, procedura poate fi reluată, eventual la cererea uneia din părți, în fața Comitetului de Arbitraj. Acesta se conformează tuturor deciziilor cu privire la chestiunile de drept pronunțate de Curte.

Articolul 23. În cazurile prevăzute la articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, decizia instanței naționale care își suspendă procedura și sesizează Curtea de Justiție este notificată Curții de către instanța națională respectivă. Această decizie este apoi notificată de către grefierul Curții, părților în cauză, statelor membre și Comisiei, precum și instituției, organului, oficiului sau agenției Uniunii care a adoptat actul a cărui valabilitate sau interpretare este contestată.

În termen de două luni de la data ultimei notificări, părțile, statele membre, Comisia și, dacă este cazul, instituția, organul, oficiul sau agenția Uniunii care a adoptat actul a cărui valabilitate sau interpretare este contestată au dreptul de a depune la Curte memorii sau observații scrise.

În cazurile menționate la articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, decizia instanței naționale este notificată, prin grija grefierului Curții, și statelor părți la Acordul privind Spațiul Economic European, altele decât statele membre, precum și Autorității de supraveghere ALES menționată în acordul respectiv, care, în cazul în care este vizat unul dintre domeniile de aplicare ale acordului, pot depune la Curte memorii sau observații scrise, în termen de două luni de la data notificării.

În cazul în care un acord privind un domeniu determinat, încheiat de Consiliu cu unul sau mai multe state terțe, prevede că acestea din urmă pot prezenta memorii sau observații scrise în cazul în care o instanță a unui stat membru adresează Curții o întrebare preliminară privind domeniul de aplicare al acordului, decizia instanței naționale referitoare la o astfel de întrebare se notifică, de asemenea, statelor terțe în cauză, care pot depune la Curte, în termen de două luni de la data notificării, memorii sau observații scrise.

Articolul 23a.^[1] Regulamentul de procedură poate prevedea o procedură accelerată, iar pentru trimiterile preliminare referitoare la spațiul de libertate, securitate și justiție, o procedură de urgență.

Aceste proceduri pot prevedea, pentru depunerea memoriilor sau a observațiilor scrise, un termen mai scurt decât cel prevăzut la articolul 23 și, prin derogare de la articolul 20 al patrulea paragraf, judecarea cauzei fără concluziile avocatului general.

În plus, procedura de urgență poate prevedea limitarea părților și a celorlalte persoane interesate menționate la articolul 23 autorizate să depună memorii sau observații scrise și, în cazuri de extremă urgență, omiterea fazei scrise a procedurii.

Articolul 24. Curtea de Justiție poate cere părților să prezinte toate documentele și să furnizeze toate informațiile pe care le consideră necesare. În caz de refuz, Curtea ia act de aceasta.

De asemenea, Curtea poate cere statelor membre și instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor care nu sunt părți în cauză toate informațiile pe care le consideră necesare pentru soluționarea procesului.

Articolul 25. În orice moment, Curtea de Justiție poate încredința efectuarea unei expertize oricărei persoane, autorități, birou, comisii sau organizații, la alegerea sa.

Articolul 26. Pot fi audiați martori în condiții care se stabilesc prin regulamentul de procedură.

Articolul 27. Cu privire la martorii care nu se prezintă, Curtea de Justiție beneficiază de puterile acordate în mod normal curților și tribunalelor și poate aplica sancțiuni pecuniare, în condiții care se stabilesc prin regulamentul de procedură.

Articolul 28. Martorii și experții pot fi audiați sub jurământ depus potrivit formulei stabilite de regulamentul de procedură sau modalităților prevăzute de legislația internă a martorului sau a expertului.

Articolul 29. Curtea de Justiție poate ordona ca un martor sau un expert să fie audiat de autoritatea judiciară de la locul său de domiciliu.

Ordonanța se adresează în vederea executării autorității judiciare competente, în condițiile stabilite de regulamentul de procedură. Actele care rezultă din activitatea comisiei rogatorii se înapoiază Curții în aceleași condiții.

Curtea suportă cheltuielile, sub rezerva de a le pune, dacă este cazul, în sarcina părților.

Articolul 30. Fiecare stat membru tratează orice încălcare a jurământului de către martori sau experți în același fel ca un delict comis în fața unei instanțe judecătorești naționale competente în materie civilă. În temeiul denunțului Curții

---

[1] Articol introdus prin Decizia 2008/79/CE, Euratom (J.O. L 24 din 29 ianuarie 2008, p. 42).